

Sinteza programului de activitate în țară

MOLDOVA	2017
Populația, milioane	3,55
PIB, miliarde de dolari SUA la cursul actual	8,1
PIB pe cap de locuitor, dolari SUA la cursul actual	2290
Speranța de viață la naștere, ani ⁽²⁰¹⁷⁾	71,2

Scurt profil de țară

- Republica Moldova a înregistrat o creștere economică robustă în 2017, susținută de condițiile favorabile în agricultură și consumul privat puternic.
- Fiind determinat de creșterea consumului și a investițiilor, în special a investițiilor publice, ritmul creșterii economice va fi menținut în 2018 (creștere de 3,8 la sută).
- Deși Republica Moldova și-a reconstruit rezervele macroeconomice, continuă să existe provocări majore sub aspect de politici în raport cu cadrul de guvernare, în special în sectorul financiar, eficiența cheltuielilor publice și mobilizarea veniturilor.

Context

Republica Moldova este o economie cu venituri mici-mijlocii. Deși este cea mai săracă țară din Europa, Moldova a realizat progrese substanțiale în raport cu reducerea sărăciei și promovarea creșterii economice partajate de la începutul anilor 2000. Economia a crescut în medie cu 5 la sută anual și a fost determinată de consum și alimentată de remiteri. Remiterile constituie o pătrime din PIB – una dintre cele mai mari cote din lume.

Integrarea europeană a fost la baza agendei guvernamentale de reforme ale politicilor, însă reformele care sunt teoretic solide necesită implementare. Sistemul politic vulnerabil, societatea polarizată, mediul extern advers, dezechilibrele de competențe pe piața muncii și șocurile climatice sunt provocări economice pentru Republica Moldova.

Transparența, responsabilizarea și corupția reprezintă îngrijorări substanțiale. Încrederea mediului de afaceri este deteriorată și cadrul macroeconomic rămâne vulnerabil, în timp ce suportul bugetar extern, în baza acordului cu Fondul Monetar Internațional (FMI), este însoțit de mai multe condiționalități. Stabilizarea macroeconomică continuă, avansarea reformelor economice cheie și crearea unui mediu favorabil pentru afaceri sunt obiective esențiale pentru Moldova.

Următoarele alegeri parlamentare fiind planificate la finele anului 2018, există probabilitatea încetării reformelor ambițioase în domenii primordiale.

Republica Moldova trebuie să soluționeze și alte provocări importante. Emigrarea masivă, în tandem cu ratele fertilității în descreștere, a redus alarmant populația și a accelerat ritmul îmbătrânirii în Republica Moldova, generând presiuni asupra sistemului de pensii și limitând competitivitatea țării pe termen lung.

Banca Mondială și Republica Moldova

Cadrul de parteneriat cu țara (CPT) pentru perioada anilor fiscali (AF) 2018-21 susține tranziția Moldovei spre un model de dezvoltare și creștere economică nou, mai durabil și incluziv, prin servicii analitice, consultative și financiare. CPT are la bază Strategia națională de dezvoltare, ținând cont de rezultatele Strategiei de parteneriat cu țara pentru AF 2014-17, și include principalele trei priorități ale Diagnosticului sistematic de țară: (a) consolidarea supremației legii și responsabilizarea instituțiilor economice; (b) îmbunătățirea accesului incluziv, a eficienței și calității serviciilor publice; și (c) sporirea calității și relevanței educației și instruirii pentru obținerea competențelor relevante pe piața muncii.

Aceste priorități definesc și informează cele trei domenii prioritare ale CPT: *governanța economică, guvernanta în sectorul serviciilor și dezvoltarea competențelor*, care sunt completate de tema transversală *schimbări climatice* — prioritate corporativă a Băncii Mondiale.

Elemente cheie ale programului de țară

Republica Moldova se luptă cu consecințele moștenirii unor proceduri excesive și redundante și a unei birocrății ample, care necesită modernizarea serviciilor cheie și un acces sporit pentru oameni și afaceri. În același timp, îmbunătățirea guvernantei, consolidarea supremației legii și responsabilizarea instituțiilor economice constituie modelul la baza reducerii riscurilor pentru investițiile în sectorul privat și crearea locurilor de muncă. Aceste aspecte definesc doi piloni majori ai CPT pentru AF 2018-21.

Proiectul *Modernizarea serviciilor guvernamentale* în sumă de 20 milioane de dolari SUA, finanțat de Banca Mondială, va îmbunătăți accesul, eficiența și calitatea prestării serviciilor administrative prin re-tehnologizarea, digitizarea și crearea punctelor de prestare asistată a serviciilor la nivel local, inclusiv pentru grupurile vulnerabile. Proiectul va viza

Portofoliul Băncii Mondiale

- **Nr de proiecte BM:** 9
- **Angajamente nete IDA:** 251 milioane USD
- **Angajamente nete IBRD:** 100,5 milioane USD
- **Portofoliul IFC:** 38,8 milioane USD (34,4 milioane USD în circulație)
- **MIGA:** 25,4 milioane USD pentru 4 proiecte
- **GEF:** 6,4 milioane USD pentru 2 granturi

corupția administrativă printr-o abordare treptată, transferând prestarea serviciilor guvernamentale online, reducând treptat interacțiunea fizică între cetățeni și prestatorii de servicii.

Creșterea colectării veniturilor fiscale este o altă prioritate, iar Guvernul a inițiat reforma Serviciului Fiscal de Stat (SFS) prin modificarea structurii sale administrative, însă eforturi suplimentare sunt necesare pentru a îmbunătăți eficacitatea. Proiectul *Modernizarea administrării fiscale* în sumă de 20 milioane de dolari SUA, susținut de Bancă, va consolida colectarea veniturilor, respectarea obligațiilor fiscale și serviciile pentru contribuabili prin automatizarea și integrarea administrării fiscale.

Proiectul va include reforma politicii fiscale, dezvoltarea instituțională și operațională, modernizarea infrastructurii TI, consolidarea capacității și managementul schimbării.

Întreprinderile de stat (ÎS) au un rol major în economia Republicii Moldova. Activele ÎS reprezintă peste 32 la sută din PIB și aproximativ 10 la sută din activele sectorului corporativ. Primele zece ÎS – implicate în activități și infrastructuri importante la nivel național – dețin peste 74 la sută din activele totale ale ÎS. Cu toate acestea, ÎS înregistrează pierderi, iar datoria lor pe termen lung este în creștere, expunând Guvernul riscului fiscal.

Banca Mondială, prin asistența tehnică finanțată de Fondul fiduciar de Bună Guvernanta al Regatului Unit, a efectuat un diagnostic cuprinzător al sectorului ÎS din Moldova, care a identificat problemele de guvernanta cu un impact direct asupra performanței acestora și asupra calității furnizării serviciilor. Diagnosticul a stabilit, de

asemenea, o bază în vederea elaborării unei foi de parcurs pentru reformele potențiale.

Evoluții economice recente

Creșterea PIB a fost reluată în 2016-17 și a constituit 4,5 la sută grație recoltei agricole bune și creșterii puternice a consumului privat pe fondul remiterilor mai mari și al creșterilor salariale din sectorul privat. În pofida exporturilor robuste susținute de recolta bună în ultimii doi ani, importurile au crescut rapid, soldându-se cu o contribuție negativă a exporturilor nete la creșterea economică (-2,7 la sută).

Pe partea de producție, creșterea economică a fost preponderent determinată de comerțul en gros și cu amănuntul (+1,3 la sută), urmat de creșterea în agricultură (+1 la sută) și industrie (+0,4 la sută). Rata inflației a depășit limitele coridorului țintă din aprilie 2017, inclusiv datorită cererii interne mai puternice și majorării prețurilor reglementate la începutul anului 2017.

Cu toate acestea, politica monetară are un efect limitat asupra economiei în condițiile lichidității excesive continue. Lichiditatea în exces a apărut inițial după fraudarea bancară și conversia garanțiilor publice pentru împrumuturile oferite de urgență sectorului bancar în garanții de stat în valoare de 13,6 miliarde MDL (10 la sută din PIB în 2016) pentru o perioadă de 25 ani, cu o rată medie a dobânzii de 5 la sută.

În același timp, creșterea creditării rămâne negativă, reflectând efectul limitat al politicii monetare asupra ratelor comerciale ale dobânzii și standardele prudențiale mai dure în sectorul bancar. Deficitul fiscal a constituit 0,8 la sută în 2017

– cifră mai mică decât cea prognozată la etapa planificării bugetului, iar datoria publică rămâne sustenabilă în cadrul diferitor scenarii de stres.

Perspective economice

Pe viitor prognoză o creștere robustă, care va constitui 3,8 la sută în 2018. Pe termen mediu, redresarea remiterilor, însoțită de creșterile salariale din sectorul privat, va susține consumul privat, care va rămâne un factor determinant esențial al creșterii economice. Creșterea importurilor va depăși creșterea exporturilor, soldându-se cu o contribuție negativă a comerțului net la creșterea PIB.

Se anticipează revenirea ratei inflației în limitele coridorului țintă în 2018 grație efectului de bază și prețurilor reglementate mai mici. Pe măsură ce consumul și importurile se consolidează, anticipăm că deficitul de cont curent va crește treptat, dar va rămâne sub media istorică datorită revitalizării influxurilor financiare externe. În pofida alegerilor parlamentare din noiembrie 2018, estimăm că deficitele fiscale vor rămâne sub control.

Cele mai însemnate riscuri includ volatilitatea producției agricole, care rămâne vulnerabilă la condițiile climatice extreme. Sectorul bancar s-a stabilizat, dar este importantă continuarea reformelor și consolidarea transparenței sectorului. Cererea sporită (+30 la sută în prima jumătate a anului 2017) observată în sectorul de intermediere financiară nebancaară, care este neglementat și insuficient monitorizat, prezintă îngrijorări.

Creșterea mai slabă decât cea preconizată a principalilor parteneri comerciali și schimbările potențiale în comerțul internațional și relațiile de migrare ar putea submina exporturile și fluxurile de remiteri.

Accente în portofoliul de proiecte

Proiectul ameliorarea competitivității

Sectorul privat din Republica Moldova se confruntă cu dificultăți din cauza investițiilor reduse și, în consecință, cu niveluri inadecvate de productivitate și competitivitate a exporturilor. Povara conformității cu cadrul de reglementare și accesul limitat la finanțare au constrâns în continuare competitivitatea companiilor locale.

Agenda de politici a Republicii Moldova susține creșterea economică bazată pe exporturi. Strategia națională de dezvoltare se axează pe îmbunătățirea unui mediu favorabil afacerilor și promovarea accesului sporit al afacerilor la finanțare.

Proiectul ameliorarea competitivității II (PAC II) oferă asistență Guvernului în realizarea obiectivelor sale prin sprijinirea agendei de îmbunătățire a mediului de afaceri prin intermediul reformelor cadrului de reglementare, care vor reduce costul reglementării afacerilor, și prin programe care susțin creșterea exporturilor companiilor mici și mijlocii. PAC include inițiative de sporire a accesului la finanțare pe termen mediu și lung pentru companiile exportatoare în vederea creșterii competitivității exporturilor și reducerii poverii de conformitate cu cadrul de reglementare.

Studiul anual “Costul reglementării afacerilor (abr. eng. – Cost of Doing Business)” realizat în cadrul PAC a relatat că timpul dedicat conformității cu cerințele de reglementare s-a micșorat de la 11 la sută în 2010 până la 8 la sută în 2017, numărul zilelor necesare pentru înregistrarea unei companii a fost redus de la 14 în 2010 până la 4 în 2017, și numărul controalelor anuale per companie a fost redus de la 7,9 în 2010 până la 2,9 în 2017.

Guvernul a modificat, de asemenea, legislația pentru a reduce numărul autorizațiilor de la 416 la 150. PAC a oferit asistență la introducerea unei platforme electronice pentru ghișeul unic, la creșterea gradului de transparență și reducerea costurilor și timpului necesare pentru obținerea autorizațiilor, generând anual economii în sumă de 3,5 milioane dolari SUA.

Linia de credit de 30 milioane dolari SUA și instrumentul de granturi de cofinanțare de 3 milioane dolari SUA au ajutat deja 150 de companii să finanțeze investiții pe termen lung și capital de lucru, să sporească competitivitatea și productivitatea, să lanseze produse noi și să-și extindă prezența pe piață. Până la finele proiectului, aproximativ 250 de exportatori vor deveni beneficiari ai acestor instrumente de finanțare.

Relații:

Chișinău

+373-22-262-262

Str. Pușkin 20/1, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova.

Washington, DC+1-202-458-2736

1818 H Street NW, Washington, DC 20433, United States.

Mai multe informații despre Banca Mondială în Moldova

Pagina web a Băncii Mondiale în țară: <http://www.worldbank.org/Moldova>

Date: <http://data.worldbank.org/Moldova>

Proiecte: <http://www.worldbank.org/en/Moldova>

Cercetări: <http://www.worldbank.org/en/Moldova>

Noutăți: <http://www.worldbank.org/en/Moldova>

"Sinteza programului de activitate în țară" este actualizată de două ori pe an, vizând evoluțiile recente din țară, perspectivele economice și rezumatul parteneriatului Băncii Mondiale cu țara. Cele mai recente versiuni pot fi vizualizate la <http://www.worldbank.org/moldova>